

Tayfun Gülnar ve "Bir Anlık Sessizlik" Üzerine: Bir Tuhaf ya da Yorgun Bir Adamın Düş(ünce)leri

TAYFUN GÜLNAR'IN İKİNCİ KİŞİSEL SERGİSİ "BİR ANLIK SESSİZLİK", 7 ARALIK 2019 TARİHİNE DEK GALERİ X-İST'TE GÖRÜLEBİLİR. CEHENNEMİN MİMARİSİNİ DİSTOPİK PEYZAJLAR OLARAK CANLANDIRAN SERGİYİ MİMAR BİLGE BAL İNCELEDİ.

BİLGE BAL

Görseller: Sanatçının ve galerinin izniyle

Tayfun Gülnar ile tanıştırsanız, dünyayı kendine yuva yapan bir gezgin olduğunu anlarsınız. Her yer ona ev, her yer ona memleket. Her türlü yabancılığa açık. Resimlerinde, çok geniş bir evrenselliği sergiliyor. Ancak seyircinin bakışına çarpan manzarası ilk bakışta 'bir tuhaf'lık hissettiriyor. Güvende hissettiren bir kapalılığı, sa-

rıp sarmalayan bir sıcaklığı yok. Rahatsız ediyor, kaygılandırıyor, dehşet uyandırıyor. Ürpertici bir donukluğu, bir soğukluğu var. Hatta, içinde hiçbir şey bulunmayan karanlık bir odanın içinden geçmekle benzer bir his veriyor. Kendinle kalma oyunu bu, sorgulama ve hatırlama.

Odanın karanlığı, ürkütücü oldu-



ğu kadar unuttuğumuz bazı şeyleri de hatırlama fırsatını veriyor bize: Hayvani yanımızı. Hayvanlar, genel olarak tehlikeden kaçmak, yaşamak için gerekli olan şeyleri elde etmek ve korunmak için gizlenirler. Ancak, çevrede tehlike işareti olmayan bir anda, bir sessizlik anında, kendilerini gösterirler.¹ Mesela, karanlıkta. Hayvanlar, karanlıkta, gizlenmek yerine kendilerini göstermeyi seçerler; sessizliklerini bozarlar. Gülnar'ın karanlığı da böyle, örtücü değil ortaya çıkarıcı. Eskiden beri tanış olduğumuz, fakat gün yüzüne çıkmasını istemediğimiz, kendimize sakladığımız hisleri; düşünmeyi bile reddettiğimiz şeyleri ifşa ediyor sanki: Ölüm, acı, son ve yokoluş; çaresizlik; terk edilme, yalnızlık ve ıssızlık; şiddet, yıkım ve çürüme; biteviye tekrar, kayıtsızlık ve istila.

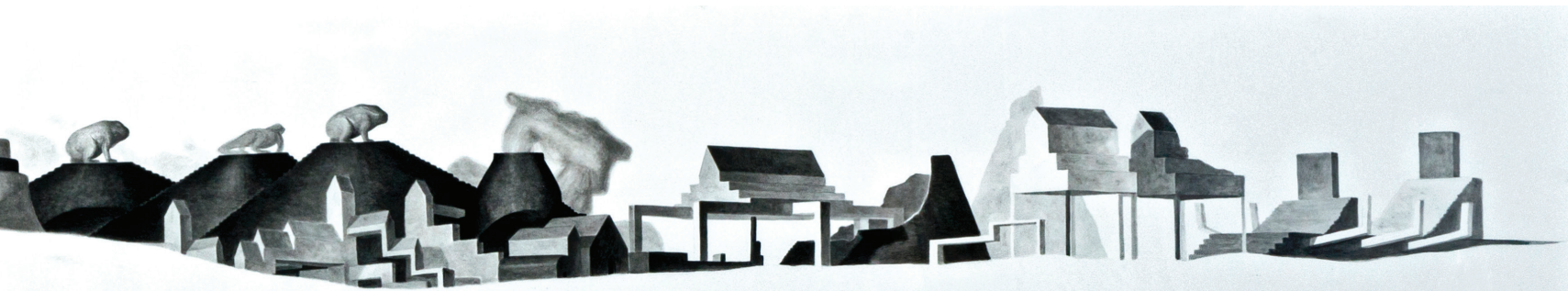
Gülnar'ın resimlerinde, farklı zamanlar ve mekânlar var. Sanatçı sanki sihirbaz. Eş zamanlı, başka başka anlara ve coğrafyalara gidip geliyor. *Rüzgarla Birlikte Gelen*'de olduğu gibi birileri oradan henüz ayrılmış; *Ayın Karanlık Tarafı*'ndaki gibi belki yüz yıllardır oraya uğramamış olabiliyor. *Dünyanın Aydınlık Tarafı*'ndaki haliyle, taşın harabeye çarpmak üzereykenki halini ya da *İmha ve Yaradılış*'ta patlama, parçalara ayrılma anını, şimdisini yaşayabiliyor. Ya da *Dünyanın*

Çatışmalı Anları'nda, çoktan bitmiş gitmiş bir olayın sonrasına denk gelebiliyor. Coğrafyasına gelince, Jorge Luis Borges, bir hikâyesinde² birbirinin aynı olan tepe olmadığından, ancak dünyanın her yerinde ovaların birbirine benzediğinden bahsediyor. Gülnar'da da yolunuz hep ovaya düşüyor; aynı uçsuz bucaksız düzlüğün ortasında. Tenhalığın sesini duyabiliyorsunuz; etrafta çıt yok. Herkes nereye gitmiş? Sadece dumanı tüten, düdüğünü duyabildiğimiz *Fabrika* bir istisna. Belki bir de, çaresizlik içinde isyan edenlere bakarak *Dünyanın Çatışmalı Tarafı*.

Yinelersek, evet, her yer dümdüz; *Oksijensiz* ya da *Ayın Karanlık Tarafı* dışında, ardına gizlenecek yükseltiler yok. Her ikisi de seyirciye ilk bakışta güven veriyor. Ancak biraz dikkatli baktığınızda şüpheye düşürüyorlar. Resimlerin sabırla, süreyi uzatarak işlenmiş detayları yüzünden geliyor bu hissiyat. Sanatçı, bir Ortaçağ zanaatçisi gibi ince ince çalışmış. Bir bakıp kafanızı çeviremiyorsunuz; merak ediyorsunuz; gördüğünüze, alımladığınıza bir türlü ikna olamıyorsunuz. Olabildiğince detay var.

Ayın Karanlık Tarafı, bir ölümler peyzajını andırıyor. Her yer ceset. Herkes farklı bir pozisyonda taşlaşmış sanki. Dünyada hayat bitmiş mi yani? El birliği ile inşa ederek tükettiğimiz

Tayfun Gülnar,
Mükemmel Şehrin Kalıntıları, 2019,
heykel.





yerküre, yaşanmaz olmuş ve nihayet, insanlık çağı³ sona mı ermiş? Ya da resimdeki yine bir ova, yükseltir de aslında diriler; her biri, bir örtünün altına gizlenmiş de geleni korkutmak için mi böyle yapıyorlar? Yaklaşınca bir anda ortaya çıkacaklar mı? Kala-balığın sesini mi duyacağız o zaman; bir de dehşete düşenlerin sessiz çığlıklarını? Geri döndürülemez biçimde insan eliyle başkalaştırılan dünyadan geç bir uyarı mı bu acaba? Ya da dünya üzerinden silinip gideceğini bilenlerin bir yok oluş provasını da olabilir mi mesela? İnsanlık cehennemi gösterisi? Yoksa, doğa etkisiyle şekil değiştirmiş, aşınmış kayalar mı bunlar, insandan kendini kurtarmayı başarmış? Tam bilemiyoruz.

Oksijensiz'de hayaletler kol geziyor. İnsanın izi tamamen yok olup gitmiş, doğa geri almış kendine ait olanı adeta. Ötekideki yer, toprak mı su mu? Su ise derin mi değil mi? Bastığımız yer topraksa, peki sert mi yumuşak mı? Balçık mı kaya mı? Emin olamıyoruz.

Ev bile tekinsiz. Anne, baba, çocuklar çoktan terk etmiş onu. Her yeri açık ve sığınılacak bir hali yok. Damı da kâğıt gibi, hafif ki uçuyor. Her şey bir muammanın parçası. Her şey hem çok ortada gibi hem de değil. Hem çok bildiğimiz hem de hiç bilmediğimiz gibi. Sanatçıyı anlamak için resmini görmemiz yetmez, temas etmemiz gerekli. Gözle dokunmak. Juhani Pallasmaa⁴ da dokunmayı tüm duyuların anası olarak görüyor: Görme dahil tüm duyular, dokunsallıkla ilintili, tenin özelleşmiş halleri. Sert mi yumuşak mı, ağır mı hafif mi, saydam mı katı mı, dolu mu boş mu, soğuk mu sıcak mı, ölü mü canlı mı? Nedir karşımızdaki?

Gülnar'ın resimleri, renksiz; siyah, beyaz ve gri. İstisna olarak bir iki de söndürülmüş rengi var. Ancak hepsi ışıksız; coşku, neşe yok. Sanatçı, rengin alanından bilerek kaçıyor, ışıksızlığı bilerek tercih ediyor gibi.

Acaba neden? Tedirginlik düzeyini artırmak için mi? Hayır, karanlıkta ayık olmak için sanki. Gülnar'ın renkle girdiği bir hesaplama bu. Sanatçı, renk olmayanlarla, bildik hiyerarşileri yok ediyor. Işığın yokluğu, görmeyi kısıtlıyor; etraf homojenleşiyor; başka duyular keskinleşiyor. Gözler, beden ve diğer duyularla işbirliği talep ediyor.⁵ Resmi alımlamak için eller, ten, iskelet, kaslar, kulaklar ve burun boyaya dahil oluyor. O zaman başka başka şeylere takılmaya başlıyor seyirci. Dünya deneyimini kendi deneyimiyle bütünleştiriyor. Gülnar'a yaklaşıyor, giderek onun dünyasına dahil oluyor.

Ressam olduğu kadar mimar ve tasarımcı da Gülnar. Seyre daldığımız

Sol sayfa:
Tayfun Gülnar,
Dünyanın Aydınlatma Tarafı, 2018,
tuval üzerine yağlıboya,
80 x 60 cm

Tayfun Gülnar,
Anıtların Parçalanma Süreci, 2018,
tuval üzerine yağlıboya,
72,5 x 72,5 cm

